

Arianna, een muziektheater productie naar Monteverdi. Ensemble Le Nuove Musiche.

1. Le Nuove Musiche.

Ensemble *Le Nuove Musiche* is in december 2004 opgericht met als doel vocale muziek uit de eerste helft van de 17^e eeuw op topniveau uit te voeren. De beste zangers en de beste spelers verdiepen zich in de uitvoeringspraktijk, laten de teksten diep tot zich doordringen en willen daarmee het publiek in de 21^e eeuw in vervoering brengen, op zoek naar confrontatie met het heden.

De oude muziek blijkt actueel, de prachtige verbondenheid met de tekst, de passie die met schijnbaar eenvoudige middelen hoorbaar wordt gemaakt, inspireert de musici maar ongetwijfeld ook het publiek.

2. Arianna, van Claudio Monteverdi (1567-1643): springlevend!

Waarschijnlijk inspireerde het overlijden van zijn vrouw Barbara Monteverdi tot het schrijven van het prachtige *Lamento d'Arianna*, het enig muzikaal overgebleven deel van zijn opera *Arianna*.

In opdracht van het *Muziekgebouw aan 't IJ* is Ensemble *Le Nuove Musiche* samen met regisseur *Sybrand van de Werf* en componist *Florian Magnus Maier*, op zoek gegaan naar Monteverdi's *Arianna* en onderzocht of wat oud lijkt opnieuw tot leven kan worden gewekt. De oude muziek van Monteverdi, aangevuld met splinternieuw gecomponeerde muziek van Florian Magnus Maier. De overgeleverde teksten van Rinuccini, aangevuld met onder andere gedichten van de Nederlandse dichter Willem Kloos. Door het versmelten van stijlen en teksten ontstaat een geheel nieuwe, toegankelijke en actuele voorstelling. Met andere woorden: *Monteverdi is springlevend!*

2.1 Ideeën over Arianna, Sybrand van der Werf.

Bestaat toeval of is alles voorbestemd? Heeft de mens een vrije wil?

In hoeverre zijn we in staat controle uit te oefenen over onze eigen daden en beslissingen?

De eisen die aan ons gesteld worden zijn hoger dan ooit te voren. 'Wees trouw aan jezelf', is een veelgehoord advies. Maar weet je wel aan wie je trouw bent?

In de *Arianna* van Monteverdi maken we kennis met een oeroude verwerking van de 'abandonata', ofwel de verlatene. Arianna wordt verlaten door degene, aan wie ze haar ziel en zaligheid heeft opgehangen. Na al de schepen achter zich verbrand te hebben, vindt Arianna zichzelf terug op het vreemde strand van Naxos, de zeilen van haar geliefde Theseus verdwijnend aan de kim.

Maar dan gebeurt iets bijzonders: Arianna neemt het heft in eigen handen. Zij blijft trouw aan haar liefde voor Theseus. Theseus maakt precies de tegenovergestelde beweging: van ogenschijnlijk meester van zijn eigen lot komt hij meer en meer tot het inzicht dat hij nooit werkelijk een eigen keuze heeft gemaakt: een speelpop van de goden en de mening van anderen.

In deze 'remake' van de oude stof laten we zien dat je altijd een keuze hebt. Je kunt je niet lijdzaam blijven verschuilen achter 'ik kon niet anders'.

De thematiek van lotsbestemming wordt vormgegeven door naast acteurs poppen op te laten treden. In onze encensering worden de goden vertolkt door de koren. Een verbintenis ontstaat tussen de stem van de goden en de moderne vertaling daarvan: de 'druk van de maatschappij'.

2.2 De muziek van Florian Magnus Maier.

Toen ik door Le Nuove Musiche werd benaderd over het schrijven van een nieuwe Monteverdi-opera, zag ik kans een lang gekoesterde wens vorm te geven. Ik geloof in het bouwen van bruggen tussen stijlen en genres, maar ook tussen tijdperken uit de muziekgeschiedenis. Ik denk dat nog niet alles is gezegd in de oude, muzikale stijlen en dat deze wel degelijk een rol kunnen spelen in de hedendaagse cultuur.

Zo bestaat er compositorisch de mogelijkheid de esthetiek uit oude muziek te bewaren, maar met moderne technieken een nieuw 'lichaam' te geven. We hebben fantastische spelers en zangers, en voor mij spreekt er absoluut niets tegen om een middeleeuwse aria bijna als een popnummer te behandelen. Men vraagt zich af wat een componist als Monteverdi zou schrijven als hij vandaag de dag zou leven.

Om zo min mogelijk een breuk tussen stijlen te laten ontstaan, ben ik van plan om door middel van moderne arrangementen Monteverdi's noten een nieuwe context te geven. De mogelijkheden hiervoor liggen uiteraard in de stijl van interpretatie, maar vooral ook in de concrete uitwerking van de instrumentale begeleiding, dus zonder aan Monteverdi's zangnoten zelf te rommelen.

3. Het artistiek team.

3.1 Artistiek leider en dirigent Krijn Koetsveld (1953).

Krijn studeerde als een muzikale duizendpoot orgel, piano, koordirectie en kerkmuziek op het conservatorium in Den Haag. De werkweken met onder meer Nicolaus Harnoncourt en Gustav Leonhardt, de groten op het gebied van de barokmuziek in de jaren '70, legden een stevig fundament onder zijn loopbaan. Hij dirigeerde in binnen- en buitenland en trok langs het Nederlands Kamerkoor, het Groot Omroepkoor, het Radio Kamerorkest, de conservatoria van Malmö, Turijn, Wrocław en Lugano. Hij was docent op het conservatorium van Utrecht en later artistiek leider van het conservatorium van Enschede, waar hij op eigen wijze pleitte voor vernieuwend onderwijs. Krijn is mede-oprichter en artistiek leider van het van Wassenaer Concours.

Op 17-jarige leeftijd hoorde, zong en speelde Krijn al muziek van Monteverdi. Liefde op het eerste gezicht. Hij heeft zich volledig laten inpakken door Claudio Monteverdi en met Le Nuove Musiche met veel succes alle madrigalen opgenomen.

Om ideeën op te doen, zit hij uren en dagen op zijn racefiets, monstertochten door natuurlijk Italië. Ondernemen, kansen grijpen en Monteverdi: een mooie rode draad.

3.2 De componist Florian Magnus Maier (1973)

Florian Magnus Maier is een Duits componist en metalmusicus die in Nederland woont en werkt. Hij streeft in zijn muziek naar toegankelijkheid en compositorische verfijning van genres die voorheen niet te combineren leken: een bruggenbouwer tussen verschillende genres.

Maier combineert invloeden uit extreme metal, (hedendaagse) klassieke muziek, wereldmuziek, flamenco, tango, polyfonie uit de barok, balkanmuziek en elektronische 'waanzin', waarbij een sterk

gevoel voor puls, virtuositeit, een strikte vorm en structuur en een 'donkere spirituele sfeer' centraal staan. Tekstueel heeft Maier een voorliefde voor de duistere kanten van de menselijke ziel.

Deze combinatie maakt hem bij uitstek geschikt als componist voor een project als 'Arianna' waarbij de muziek van Monteverdi wordt verbonden met eigentijdse muziek.

Maiers muziek wordt uitgevoerd in Nederland, Duitsland, Polen en de Verenigde Staten.

3.3 De regisseur Sybrand van der Werf (1977).

Sybrand van der Werf heeft een achtergrond in zowel muziek, theater als in wetenschap. Sinds 2006 is hij in Nederland vrijwel uitsluitend als operaregisseur werkzaam. In 2003 voltooide Van der Werf aan de Rijksuniversiteit te Groningen zijn studie Kunstmatige Intelligentie en in 2006 studeerde hij af als regisseur aan de Toneelacademie Maastricht.

Bij Opera Zuid maakte hij zijn operadebuut met de succesvolle productie Tsaar Saltan en later regisseerde hij bij hetzelfde gezelschap Le Nozze di Figaro en Cenerentola. Sindsdien werkte Van der Werf onder meer bij de Dutch National Opera Academy, het Nationaltheater Mannheim en Barok Opera Amsterdam. Naast opera maakt Van der Werf ook jeugd- en figurentheater, waarmee hij onder meer in Iran, Tunesië, Indonesië en Noorwegen kwam.

4. Productie

Le Nuove Musiche wil een breder publiek bereiken dan het traditionele publiek voor oude muziek: nieuw publiek boeien, inspireren, raken en binden. Dit doen het ensemble door muzikale stijlen te versmelten en toegankelijk te maken, de actualiteit van de productie bloot te leggen, een diversiteit aan speellocaties, een laagdrempelige communicatie en door af te stappen van de traditionele organisatie en cultuur rondom klassieke concerten en muziektheater.

De vormgeving van *Arianna* is daarom flexibel en aanpasbaar binnen verschillende bestaande infrastructuren: de productie kan op diverse locaties en in diverse zalen staan.

Arianna wordt gemaakt in opdracht van het *Muziekgebouw aan 't IJ*. De wereldpremière vindt plaats in dit theater op 7 oktober 2021 en maakt onderdeel uit van de serie 'Muziektheater'. Daarna gaat de productie nationaal en internationaal op tournee. Er worden circa 10 voorstellingen in Nederland gegeven, tevens bestaan er contacten met de Duitse operafestivals in Dresden en Regensburg.

